

називаних громадян у соціальних послугах (ст. 26 – 35 Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»). Серед них такі найважливіші, як транспортне обслуговування (ст. 28), вирішення житлових проблем інвалідів (ст. 29).

Підводячи підсумок можна сказати, що працевлаштування інвалідів може розглядатися в двох аспектах. З одного боку, як гарантія реалізації прав у сфері зайнятості всіх громадян, у тому числі інвалідів, і, з іншого боку, в аспекті соціального забезпечення інвалідів – як один із заходів реабілітації інвалідів. Можна не зважати на всі досягнення нашої держави в галузі створення сучасної правової бази у питаннях регулювання працевлаштування інвалідів, яка відповідає світовим стандартам, якщо забезпечення зайнятості цієї категорії громадян залишається однією з найгостріших і найактуальніших проблем сьогодення, яка потребує негайного вирішення й розуміння у своєму розв'язанні з боку роботодавців, суспільства і спеціальних заходів з боку держави.

Література:

1. Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» від 21.03.91 року – редакція від 11.08.2013, підстава 406-18.
 2. Закон України «Про зайнятість населення» від 05.07.2012 року, № 5067-VI, офіційний сайт ВР України – www.rada.gov.ua.
 3. Конвенція № 159 «Про професійну реабілітацію і занятість інвалідів» 1983г. Международные стандарты предпринимательства и занятости. – С. 92-94.
-

Шапенко Л. О.

старший викладач кафедри теорії та історії держави і права

Головко С. Г.

доцент кафедри теорії та історії держави і права

Юридичного інституту

Національний авіаційний університет

м. Київ, Україна

ОБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ МЕДИЧНЕ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ: ШЛЯХИ ЗАПРОВАДЖЕННЯ

Вже багато років постійно ведуться дискусії з приводу доцільності запровадження в Україні обов'язкового медичного страхування, починаючи з 2002 року запропоновано більше десятка законопроектів, положення яких визначають правові засади та механізм здійснення цього виду страхування, проте на сьогодні жоден з них не прийнято. На нашу думку, враховуючи практику провідних держав світу щодо якісно нового варіанту організації та фінансового забезпечення охорони здоров'я, а також запровадження в них системи обов'язкового медичного страхування, проведення подібних заходів в нашій країні є необхідним.

На жаль, в останні роки спостерігається тенденція збільшення захворювань та відповідно кількості хворих. З одного боку, така ситуація є наслідком екологічних проблем сьогодення, проте, з іншого боку, дана проблема полягає у неефективному та неякісному медичному обслуговуванні, що значною мірою залежить від системи фінансування. Наразі виділяють три основні види фінансування охорони здоров'я: державне (бюджетне), соціальне страхування та приватне медичне страхування. В більшості країн світу жоден з цих видів не існує в чистому вигляді, і фінансування медичної галузі здійснюється в змішаній формі. Україна також прагне перейти від виключно бюджетного фінансування охорони здоров'я до змішаної форми, в якій домінуючим стане залучення ресурсів (коштів) шляхом проведення обов'язкового медичного страхування населення.

Як вже зазначалося було зроблено багато спроб щодо закріплення на законодавчому рівні системи загальнообов'язкового медичного страхування. Так, лише за минулий 2013 рік зареєстровано 2 законопроекти: проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне медичне страхування» від 05.04.2013 р. за реєстр. № 2597-1, який внесено для розгляду як альтернатива проекту Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування» від 21.03.2013 р. за реєстр. № 2597 [1; 2]. Зазначені законопроекти не було прийнято, а відправлено на доопрацювання, оскільки їх положення містили деякі неточності та розбіжності із діючим законодавством. Проте поки що ніяких змін та доповнень до даних законопроектів не було виконано, натомість маємо ще один проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування», який 24.10.2013 р. оприлюднений на офіційному сайті Міністерства охорони здоров'я України для публічного обговорення [3].

Звісно, що всі запропоновані законопроекти щодо проведення загальнообов'язкового державного медичного страхування було розроблено з метою створення громадянам України рівних умов для реалізації їх прав на охорону здоров'я, медичну допомогу та медичне страхування, а також для визначення засад для забезпечення даного виду обов'язкового страхування. Аналізуючи положення більшості законопроектів, можна визначити, що медичне страхування має стати особливим видом соціального захисту населення щодо охорони здоров'я, яке передбачає компенсацію витрат громадян на медичне обслуговування у випадку втрати здоров'я з будь-яких причин.

Як бачимо, за досить довгий проміжок часу, ще й досі не сформульовано чіткого нормативно-правового акта, яким би врегулювався механізм здійснення обов'язкового медичного страхування і який би, відповідаючи сучасному соціальному та економічному розвитку, міг регламентувати правовідносини у даній сфері, сприяючи при цьому поліпшенню якості та ефективності роботи системи охорони здоров'я.

На нашу думку, запровадження обов'язкового медичного страхування є вже невідворотним процесом, оскільки сучасна бюджетна система фінансування охорони здоров'я не спроможна задовольнити потреби споживачів медичних послуг І, з огляду на велику кількість невдалих спроб нормативного закріплення системи

обов'язкового медичного страхування в Україні, при розробці наступних законопроектів необхідно враховувати всі висновки експертів щодо доцільності прийняття законопроекту, наукові доробки вчених-правознавців в сфері медичного страхування тощо.

Тож, враховуючи ґрунтовні дослідження у даній сфері, варто погодитися з думкою В.Ю. Стеценко, яка виділяє особливості обов'язкового страхування взагалі, а також відносить аналогічні засади і до обов'язкового медичного страхування:

- обов'язкове медичне страхування повинне мати зв'язок з державою;
- коло страхувальників та об'єкти страхування повинні вказуватися у відповідному нормативному акті;
- умови обов'язкового страхування, обсяг страхової відповідальності, страхове забезпечення повинні бути закріплені законом;
- даний вид страхування повинен мати примусовий характер;
- обов'язкове страхування має на меті особливий захист інтересів особи, яка повинна бути застрахована [4, с. 57].

Оскільки найбільш перспективним на сьогодні залишається проект Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування» від 24.10.2013 р. (далі – Законопроект), то доцільно проаналізувати позитивні та негативні сторони його положень.

На нашу думку, позитивне значення має той факт, що Законопроект розроблено Міністерством охорони здоров'я України, тобто профільною структурою.

Суттєвим моментом Законопроекту є можливість здійснення медичного страхування на трьох рівнях: обов'язкове медичне страхування, бюджетне фінансування та добровільне медичне страхування. Тобто планується залучення додаткових джерел фінансування охорони здоров'я, надання можливості здійснення медичного страхування на договірній основі та солідарної участі держави, роботодавців, територіальних громад, фізичних та юридичних осіб у фінансуванні медичних послуг [3].

Відповідно до положень Законопроекту з метою належного здійснення медичного страхування та цільового використання коштів для надання медичної допомоги передбачено створення Фонду медичного страхування як некомерційної самоврядної організації. Формуватися Фонд медичного страхування буде за рахунок страхових внесків страхувальників, коштів державного та місцевих бюджетів, коштів, що надійшли від сплати штрафів, накладених за порушення у сфері медичного страхування, благодійних та добровільних внесків юридичних та фізичних осіб тощо [3]. Тобто перевагою Законопроекту є положення, в яких передбачено залучення коштів за рахунок комбінованих джерел, що дозволить забезпечити належне наповнення Фонду медичного страхування.

Недоліком даного Законопроекту є визначення неповного переліку медичних послуг, що можуть надаватися згідно страхового випадку [3]. Оскільки в цей перелік внесено не всі види медичних послуг, які могли б покриватися за рахунок коштів Фонду медичного страхування, то на практиці така ситуація призведе до неможливості отримання безкоштовної медичної допомоги багатьма верствами

населення, особливо у разі відсутності в переліку тих медичних послуг, які зараз надаються безкоштовно. Залишається невизначеним питання щодо співвідношення запровадження загальнообов'язкового медичного страхування та положень статті 49 Конституції України, яка закріплює безоплатну медичну допомогу всім громадянам України. Згідно із зазначеною статтею охорона здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних програм, також у державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно [5]. Тому для запровадження системи обов'язкової страхової медицини необхідно вносити відповідні зміни до діючого законодавства.

Відповідно до Законопроекту надання медичних послуг здійснюватиметься через заклади охорони здоров'я, з якими Фонд медичного страхування буде укладати договори. А порядок відбору та перелік медичних закладів затверджуватиметься Кабінетом Міністрів України [3]. Така позиція є недоліком, оскільки в даному випадку порушуватиметься право пацієнта на вільний вибір лікаря та медичного закладу (ст. 6, ст. 38 Основ законодавства про охорону здоров'я).

Як висновок, необхідно зазначити, що система загальнообов'язкового медичного страхування має певні переваги перед приватними і державними системами, тож в разі прийняття відповідних законів, дозволить забезпечити більшу доступність, ясність і повноту щодо задоволення потреб населення в наданні медичної допомоги та послуг.

Література:

1. Законопроект № 2597-1 від 05.04.2013 р. «Про загальнообов'язкове державне медичне страхування» (внесений В.В. Дудкою, Т. Д. Бахтеєвою, А. Ф. Шипко, А. І. Кіссе, С. С. Фабрикантом, О. М. Біловолом): [Електронний ресурс]. – Режим доступу до законопроекту: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=46465
 2. Законопроект № 2597 від 21.03.2013 р. «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування» (внесений Я. М. Сухим): [Електронний ресурс]. – Режим доступу до законопроекту: <http://www.apteka.ua/article/223840>
 3. Проект Закону України від 24.10.2013 р. «Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування» (внесений М. Хобзеєм): [Електронний ресурс]. – Режим доступу до законопроекту: http://www.moz.gov.ua/portal/Pro_20131024_0.html#2
 4. Стеценко В. Ю. Обов'язкове медичне страхування в Україні: тези до нормативно-правового забезпечення / В. Ю. Стеценко // Публічне право: Науково-практичний юридичний журнал. – 2013. – № 2 (10). С. 57-63.
 5. Конституція України: Прийнята Верховною Радою України 28.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
-